

DE TOEGIFT

De Toegift

Doron Ketelaars

Schrijver: Doron Ketelaars
Coverontwerp: debbypeeters.com
ISBN: 9789402180626
© Doron Ketelaars

I know.
It's only rock-'n-roll.
But I like it.

M. Jagger & K. Richards

1

Een doordringende walm van sigaretten, opgedroogd pils en ouderdomstranspiratie vult in sneltreinvaart de oude, kille ruimte. De walm kan de uitgang naar de slechts half werkende afzuiging nauwelijks vinden en blijft dan ook besluiteloos rond zweven. Het is zo'n walm van het goede soort. Want wie goed zou ruiken, ruikt vooral rock-'n-roll. Dik veertig jaar rock-'n-roll welteverstaan. De heren hebben zojuist kreunend en steunend plaatsgenomen op de krakkemikkige oude houten klapstoeltjes in de ruimte. Er staan er slechts drie, dus één bandlid moet op een kratje pils zitten. De jongste, hebben ze unaniem besloten. Alles piept, kraakt en bevindt zich inmiddels midden in het niet te ontkennen slijtageproces. Dat proces wordt echter bruut een halt toegeroepen wanneer deze mannen het podium bestijgen. Wélk podium doet er niet eens toe. Zolang ze maar kunnen doen waarvoor ze leven. Rock-'n-roll als geneesmiddel tegen de ouderdom. Dit gezelschap is het ultieme

bewijs dat het daadwerkelijk bestaat. Echter, vanaf nu zullen ze het toch echt in de alternatieve geneesmiddelen moeten gaan zoeken, want ze komen zojuist terug van hun allerlaatste optreden. Het afscheidsconcert van The Pawnbrokers.

“Pilsje, Willem?”

“Staan er ook plezierloze flesjes tussen dan?”

“Genoeg, Willem. Misschien wel genoeg om er een keer dronken van te worden.”

Plezierloos pils. Het is een term die Willem zelf heeft bedacht. Alcoholvrij pils dekt de lading namelijk niet. Alcoholvrij wekt de indruk dat het een voordeel is dat er geen alcohol in zit. *Vrij* van alcohol. Zo ziet Willem het dus niet. Hem is de alcohol en dus ook het plezier ontnomen. Hartritmestoornis, aldus de dokter. Trouwens een enorme lul, die dokter. Maar dat terzijde. Willem kan er zelf de humor overigens nog wel een beetje van in zien. Willem is namelijk de drummer van de band. En een drummer met een hartritmestoornis, dat is knulligheid ten top. Zoiets verzin je gewoon niet.

Een muzikant hoort eigenlijk niet eens op zijn gezondheid te letten, vindt Willem. Dat past gewoon niet. Keith Richards liet de drank ook niet staan als hij zich een dag wat minder lekker voelde. Maar ja, leg dat maar eens uit aan Willems vrouw. Anneke is toch al niet zo blij met dat uit de hand gelopen hobby'tje van haar man, zoals ze dat

neerbuigend kan noemen. Laat staan dat ze een vergelijking met Keith Richards serieus zal nemen. Grote kans dat ze niet eens weet wie deze rockheld is. Het lijkt soms wel dat Anneke in een totaal andere wereld leeft dan Willem. Nooit kon ze enig begrip opbrengen als Willem één of andere nietszeggende verjaardag van pakweg tante Annie aan zich voorbij moest laten gaan, omdat er een belangrijke *gig* gepland stond. Mentale voorbereiding heet dat. In de *zone* geraken. Willem kreeg niet eens de kans om het uit te leggen. Verspilde energie was het ook. Hij kan er nog steeds van balen. Het is misschien wel *de* reden dat hij als drummer nooit écht heeft weten door te breken. De randvoorwaarden zijn er simpelweg nooit geweest. Geen *support* van de omgeving.

Anneke zal ongetwijfeld blij zijn met het einde van The Pawnbrokers. Het gaat ze namelijk een hoop huwelijksspanningen besparen. Willem had het er graag voor over, die spanningen. Hij leeft namelijk voor de muziek, al vanaf het moment dat zijn oren als driejarige peuter vakkundig uitgespoten werden. Een echtscheiding is echter nooit een serieuze optie geweest. Wat dat betreft houdt hij nét wat te veel van zijn Anneke. Maar hij kan niet ontkennen dat hij al die jaren hevig jaloers het in zijn ogen volmaakte huwelijk van zijn bandgenoot en zanger Tonny heeft lopen aanschouwen.

Simone is tot op de dag van vandaag de enige serieuze *groupie* geweest van The Pawnbrokers. Zó serieus zelfs, dat Tonny er maar mee is gaan trouwen. Simone is goedbeschouwd het enige personeelslid van de band. Ze smeert de broodjes voor onderweg, haalt de drankjes voor de mannen en is verantwoordelijk voor de merchandise. Al is dat laatste een behoorlijk chique benaming voor één live-cd en een *one-size-fits-all* T-shirt. Maar Simone is zonder twijfel onmisbaar voor The Pawnbrokers. Mocht het backstage net iets te koud zijn voor de heren, regelt *Moontje* dat de verwarming een tikje hoger gezet wordt. Krijgt Willem beginnende rugklachten van dat houten klapstoeltje? *Moontje* heeft binnen no-time een kussentje geregeld. Of een andere stoel. Niets is haar te gek.

Niet iedereen is overtuigd van de voordelen van een vaste relatie als rockmuzikant. Maar als je dan toch aan een vrouw moet, dan is Simone de absolute hoofdprijs. Altijd vrolijk, nooit ziek, hondstrouw en laten we eerlijk zijn, best een lekker wijf. Vooruit, de lange blonde krullen hebben inmiddels plaatsgemaakt voor wat minder levendig grijsachtig haar, maar volgens Tonny bespaart die acceptatie een hoop kapperskosten. Make-up is ook niet aan Simone besteed. Heeft ze ook niet nodig, is de overtuiging van de meeste mannen. Lekker puur en lekker goedkoop. Daar kan menig vrouw een voorbeeld aan nemen. Het is

haast niet voor te stellen hoeveel drumstellen Willem inmiddels had kunnen aanschaffen van al die schmink die Anneke elke ochtend op haar gezicht smeert. Het was zijn muzikale ontwikkeling alleen maar ten goede gekomen, dat weet hij zeker. Het zou in ieder geval een betere investering zijn geweest dan met alle geweld proberen te verbloemen dat een mens ouder wordt. En voor wie in godsnaam? Willem wordt er echt niet geiler van.

Eerlijk is eerlijk, de andere drie bandleden hadden maar wát graag een eigen Simone gehad. Maar ja, Tonny heeft die jacht overduidelijk gewonnen. Alhoewel, van een eerlijke jacht kan er wat betreft bassist Gerrit en drummer Willem allerminst gesproken worden. Willem had namelijk de 'pech' dat hij nét wat begon 'aan te pappen' met Anneke, en Gerrit was naar eigen zeggen precies die avond aan de stromende schijterij, waardoor hij (terwijl Tonny de liefdesjacht op Simone opende) uren doorbracht op de wc. Gerrit is er dan ook heilig van overtuigd dat de bami goreng met zoetzure saus, dat die avond ongelukkigerwijs op Gerrits menu stond, de redding is geweest voor Tonny. En eigenlijk had ook Tonny graag gewild dat Gerrit verstoken bleef van zijn tijdelijke darmproblemen, dan had hij namelijk kunnen aantonen dat hij ook in een eerlijke strijd als glansrijke winnaar uit de bus was gekomen. Nu is die ene bewuste avond in

september 1974 al voer voor een eindeloze discussie die binnenkort haar veertigjarig jubileum zal vieren. Een behoorlijk nutteloze discussie overigens, want feit is dat Simone ál die jaren elke avond glimlachend naast Tonny in bed kruipt, terwijl de ruimte naast Gerrit in zijn bed schrijnend leeg blijft.

De stromende schijterij op die avond in '74 lijkt dan ook niet geheel toevallig het lot van Gerrit te zijn geweest. Gerrit heeft, op z'n zachtst gezegd, niet zo heel veel succes bij de vrouwtjes. Zelf noemt hij zich 'bewust vrijgezel'. 'Beschikbaar blijven', dat vindt Gerrit namelijk belangrijk als begenadigd rockmuzikant. En het moet gezegd, hij weet zich dan ook probleemloos vast te houden aan die overtuiging. Naar eigen zeggen heeft hij 'zo nu en dan wel een *neukertje*', maar zijn bandgenoten hebben eigenlijk nog nooit zo'n neukertje gezien. Volgens Gerrit zelf omdat hij 'er niet zo mee te koop loopt'. Bovendien levert het meer gezeik op dan plezier, gelooft hij. Kijk maar naar Willem met zijn Anneke. Gerrit moet er niet aan denken om als man zó onder de plak te zitten. Vooruit, Simone is een voorbeeldwif. Daar zou hij hoe dan ook graag onder willen zitten. Of liggen. Maar dat is een uitzondering. Daar moet je gewoon een beetje geluk mee hebben. En geluk, dat is Gerrit tot nu toe niet zoveel gegund als het gaat om

de liefde, met zijn stromende schijterij op die ene avond in '74 als trieste symboliek.

“Mannen, mocht het ooit weer gaan jeuken, dan mogen jullie mij gewoon vervangen hoor. Ik heb gehoord dat Karelje vroeger nog eens auditie heeft gedaan als drummer bij The Rockets. Hij zat bij de laatste vijf, ging het gerucht. Dus die kan echt wel wat.”

Willem loopt al sinds het besluit om te stoppen met The Pawnbrokers rond met een enorm schuldgevoel. Alsof hij de band keihard in de steek laat. Kuthartritmestoornis ook. En het is niet eens zijn eigen beslissing. Hij moet het 'op advies van de dokter' rustig aan gaan doen. De lul. Ook al zo'n figuur die de wereld van de rock-'n-roll overduidelijk niet begrijpt. Hij sluit dan ook niet uit dat Anneke een soort van deal heeft gesloten met die dokter. Deze hartritmestoornis kwam Anneke volgens Willem iets *te* goed uit. 'Konden ze eindelijk samen van het leven gaan genieten', kraamde Anneke laatst nog uit. In een wereld zonder rock-'n-roll valt volgens Willem toch echt bar weinig te genieten. 'Lekker samen wandelen', flikker toch op zeg. Alsof Keith Richards ooit één wandeling in zijn leven heeft gemaakt. Ja, naar de dichtstbijzijnde slijterij misschien. Maar dan heeft zo'n wandeling nog een duidelijk doel. Bovendien, waar haalt Anneke de brutale overtuiging vandaan dat wandelen blijkbaar wél goed is voor iemand

met hartklachten? Het zou echter een nutteloze discussie zijn die Anneke ongetwijfeld wel weer zou winnen. Met haar zogenaamde doktersadvies.

Tonny had Willem zelfs nog een tip gegeven: iets met *second opinion*. Maar dat vond Anneke blijkbaar niet nodig, toen Willem dat voorzichtig ter sprake bracht. Overdreven, zo noemde ze het zelfs. Het was slechts de start van één van haar befaamde preken. Of hij wel goed bij zijn hoofd was. Willem moest het leven 'wat serieuzer' nemen. Bovendien, stoppen met een hobbymatig rockbandje op je zestigste, daar is toch niets gek aan? Het enige gekke is volgens Anneke dat de heren het nog steeds volhielden. Voor de lol muziek maken, dat doen tieners. Toch geen volwassen mannen? Het leverde niet eens iets op.

Toch had Willem het graag anders gezien. Volgens hem speelden The Pawnbrokers de laatste jaren beter dan ooit. 'De ervaring was te horen', in positieve zin dan. Maar daar komt nu toch echt, met letterlijk pijn in het hart, een einde aan. Rock-'n-roll is definitief *dead* voor Willem en dat knaagt aan hem.

"Is dat die Karel die vroeger boven die slagerij op de Hoogstraat heeft gewoond?", reageert Gerrit, die blijkbaar niet onwelwillend tegenover een doorstart met een nieuwe drummer staat, op Willems voorstel.

“Precies, Gerrit. En het had dus bijna niets gescheeld of Karelkje was de drummer van Peter Koelewijn geweest. Of ja, bijna niets... Er waren er pakweg vier nét iets beter.”

Willem zet, net iets te opzichtig, zijn marktkoopman-skills in om The Pawnbrokers een nieuwe drummer aan te smeren. Dat lukt misschien met knopen en breinaalden, maar een ouwe drummer verkopen, dat lijkt toch echt een andere tak van sport.

“Karel? Die heeft toch twee kunstheupen? Kan een mens wel drummen met twee kunstheupen?” Tonny heeft duidelijk zijn twijfels bij het eventuele vers Pawnbrokers-bloed.

“Dat lijkt me geen probleem. Als ie zijn eigen stoel mee mag nemen, dan moet dat gewoon kunnen.”

En net op het moment dat Willem denkt zijn schuldgevoel vakkundig te hebben weggewerkt, steekt gitarist Pieter er een stokje voor.

“Niks d'r van. Afspraak is afspraak.”

Want zo is het. The Pawnbrokers hebben een waterdichte afspraak. Of ja, waterdicht is het eigenlijk niet. De afspraak is namelijk dat wanneer er één van de vier leden doodgaat, de band acuut opgeheven wordt. PAWNBROKERS TOT DE DOOD ONS SCHEIDT, schreven ze bij de officiële oprichting in hoofdletters op een semivochtig bierviltje aan de bar van Café Nieuwboer. Alle vier de handtekeningen staan er onmiskenbaar onder.

Alhoewel, die van Gerrit staat op de andere kant. Wegens te weinig plek. Dwars door het logo van Dommelsch heen, dat ook nog. Maar Gerrits naam is desalniettemin prima te lezen. Het bierviltje is altijd bewaard gebleven. Niet alleen wegens contractuele reden, maar vooral uit sentimenteel oogpunt. En volgens Pieter kunnen de mannen, ondanks dat Willem dus allerminst dood verklaard kan worden, niet om die afspraak heen. Pieter zal ongetwijfeld gelijk hebben. Voor zware juridische vraagstukken ben je bij Pieter namelijk aan het juiste adres.

Pieter is zonder aarzeling de slimmerik van de band en valt op basis van zijn werk ietwat uit de toon bij de andere Pawnbrokers. Advocaat is hij, specialiteit: echtscheidingen. Zelf is hij tevens ervaringsdeskundige, al heeft hij zijn expertise destijds niet echt in kunnen zetten. Zijn echtscheiding verliep namelijk 'in vriendschap', zoals (voornamelijk) vrouwen dat zo mooi kunnen noemen. Volgens Pieter is er weinig vriendschappelijks aan dat enorme bedrag dat maandelijks van zijn bankrekening wordt afgeschreven. Maar goed, het lag ook niet in zijn aard om er zo'n groot ding van te maken. De situatie professioneel accepteren, dat was vaak het verstandigste wist hij uit ervaring.

Pieter zat vroeger ook niet, zoals de anderen, op de MULO. Pieter is gezegend met bijzondere IQ-

genen en verbleef zijn middelbareschooltijd op het gymnasium, om vervolgens ambitieus door te studeren richting de advocatuur. Drs. Klaver, noemen zijn bandgenoten hem wel eens gekscherend. Heeft ie liever niet overigens. Want hoewel Pieter meer dan tevreden is met zijn loopbaan en bijbehorend leventje, vindt hij het heerlijk om enigszins anoniem met The Pawnbrokers de cafés 'plat te spelen'. Even geen advocaatje spelen, maar heerlijk rocken en rammelen op de gitaar. Alsof Pieter er een soort dubbelleven op na houdt. Hij heeft die afwisseling altijd prachtig gevonden, al komt de hartritmestoornis van Willem hem stiekem niet zo verkeerd uit. Het valt hem de laatste tijd namelijk steeds zwaarder in combinatie met zijn werk. Bovendien is hij niet lang geleden opa geworden waar hij misschien nog wel meer van geniet. Reden genoeg voor Pieter om zijn rol als advocaat min of meer te 'misbruiken' en het vol gekalkte bierviltje als rechtsgeldig te bestempelen. Het is mooi geweest. Aan alles komt een einde.

“Jongens, ik heb speciaal voor vanavond worstenbroodjes meegenomen.” De geur van overmatige ouderdoms-transpiratie wordt enigszins weggedreven door de geur van het met tarwe omgeven varkensvlees. Terwijl Simone de broodjes trots uitdeelt aan haar muzikale helden, puffen en kreunen de oude rockers de fysieke

inspanningen van zich af. Dat was het dan. Het allerlaatste optreden van The Pawnbrokers zit er nu écht op.

“Beste optreden ooit”, vindt Gerrit. Maar dat vindt Gerrit eigenlijk altijd van het laatst gegeven optreden. Al was deze zonder enige twijfel wel één van de meest speciale. Daar zullen de anderen het zeker mee eens zijn. Maandenlang werd er door de band vergaderd over de setlist. Er werd misschien nog wel meer vergaderd dan gerepeteerd. Maar wát zat de set vanavond goed in elkaar, zo bevestigde Tonny. En Tonny kan het als oud-discjockey van Café Nieuwboer weten ook. Een expert in het muzikaal opbouwen van een avond, en dat al ruim veertig jaren lang. Wat dat betreft is die cirkel min of meer rond. Het liefst hadden The Pawnbrokers hun muzikale carrière dan ook in ‘hun’ café afgesloten, maar dat is sinds 1973 helaas een gesloten hoofdstuk. Dan maar in het café die geografisch gezien de heilige plek van Nieuwboer het best benadert: Café Bolhuis, slechts één straat verderop. Prima plek overigens, niets mis mee. ‘Goede akoestiek ook’, had geluidsdeskundige Tonny in een eerder stadium al beoordeeld. ‘En vaak lekkere wijven’, vond Gerrit, al zijn die vanavond op één dikke duim te tellen.

“Flikker trouwens ook maar op met dat plezierloos pils. Als ik het vanaf nu dan toch rustig aan moet gaan doen, ga ik verdomme mijn risico’s

op andere gebieden wel nemen.” Symbolisch giet Willem zijn alcoholvrij pils door de gootsteen om vervolgens zijn eerste échte pilsje sinds jaren in drie slokken naar binnen te gieten. Gerrit wil Willems heldhaftige keuze enthousiast bezegelen met een ouderwetse *high five*, die Willem wat ongemakkelijk en onbegrepen beantwoordt, waardoor het een soort kruising wordt tussen een handdruk en een laf handpalmklapje.

Zitten ze dan. Flesje pils in de ene hand, lauwworstenbroodje in de andere. Ouderwets nahijgend van hun ‘beste optreden ooit’. The Pawnbrokers zijn voorgoed uitgeroekt.

“Misschien ga ik solo verder”, kondigt Gerrit nog maar eens aan terwijl hij onhandig een sigaret probeert aan te steken tussen twee vrije vingers. Maar een bassist die als soloartiest succes heeft, dat is wel erg zeldzaam volgens Pieter. Sting is één van de uitzonderingen. Phil Lynott maakte ook een paar goede soloplaten. En vooruit, zelfs Paul McCartney, al blijft dat als fanatieke Stones-aanhanger min of meer vloeken in de kerk. Maar dat we daar de naam van Gerrit van Beek bij gaan schrijven, lijkt Pieter toch hoogst onwaarschijnlijk. Wat Gerrit betreft is McCartney misschien nog wel het beste voorbeeld, als je zijn muziek niet meetelt althans. McCartney is namelijk bij de vrouwtjes altijd de meest populaire Beatle geweest. En dat zag Gerrit wel zitten. Het was de enige denkbare

reden om toch enigszins op te kijken naar The Beatles. Maar goed, eerst maar eens het Pawnbrokers-hoofdstuk afsluiten. 'En dan zien we wel weer verder', zei de filosoof in Gerrit. Groot gelijk had ie. Het leven dient vooral niet overhaast te worden. Ook niet als men eenenzestig is.

"Satisfaction ging vanavond beter dan ooit, vonden jullie niet? Weten jullie nog dat we ons daar in de repetities wekenlang op stukbeten?" Willem hunkert opzichtig naar vervlogen tijden. En de anderen sluiten moeiteloos aan. Eindeloos repeteren op die enorme Stones-hit. Ja, dat weten ze nog als de dag van gisteren. De gedachten gaan even terug naar de garagebox van Pieters ouders, die als repetitiebasis diende. Minste kans op geluidsoverlast, dat gaf de doorslag. Pieters burens woonden namelijk zo'n dertig meter verderop. Maar zo af en toe werd er, na sluitingstijd, ook in Café Nieuwboer gerepeteerd. 'Podiumervaring opdoen', noemden ze dat. Weliswaar nog zonder enig publiek, maar dan konden ze vast wennen aan het idee. Ze mochten net zo lang doorspelen totdat kroegeigenaar Jacques (wat chique klinkt, maar in werkelijkheid gewoon als *Sjaak* werd uitgesproken) naar huis wilde. Trok ie gewoon de stekker d'r uit. En dan moest iedereen binnen twee minuten buiten staan, anders schold ie je uit en mocht er een maand niet gerepeteerd worden. De goedkoopst mogelijke instrumenten, waar de

jongens dan gebruik van mochten maken, waren eigendom van Sjaak zelf. Een investering van niks, die zijn waarde na één *open podium* avond al terugverdiend had. Sjaak noemde het vrijwel altijd kutmuziek op zo'n avond, maar het was goed voor de omzet in Café Nieuwboer. De kroeg stond dan vrijwel altijd vol. 'Die zogenaamde muzikanten namen vaak hun hele vriendenclub en familie mee', aldus de zakenman in Sjaak.

“Volgens mij kan ik de Dommelsch nog ruiken.” Gerrit heeft het historische bierviltje er nog maar eens bij gepakt en drukt hem tot drie keer toe stevig tegen zijn neus. Voor de buitenstaander lijkt het bierviltje misschien betekenisloos, maar het staat tot op de dag van vandaag symbool voor de volledige toewijding van de vier muzikale vrienden. PAWNBROKERS TOT DE DOOD ONS SCHEIDT, waarbij de dood voor het gemak vervangen kan worden door een hartritmestoornis.